

Kalıpları Yıkma

9. Çizgi Romanda Göçlerin Kişisel Hikâyeleri

Son on yıldır birçok çizgi romancı, Batı ülkelerine uzanan kendi göç yolculuklarını anlatır. Belgesel tablolar, otobiyografi, öfkeli mizah... Göçün temel meselelerine ve insani sonuçlarına dair farkındalık yaratmak için her tür yaklaşım serbesttir.

Son yılların en dikkat çekici gelişmesi, Afrika'da ve başka yerlerde göç veren ülkelerde yaşayan çizgi romancıların söz alıp kendi durumlarını ve yolculuklarını anlatmaya başlamasıdır. Çağdaş çizgi romanın tüm anlatım olanaklarını kullanarak (otobiyografi, belgesel anlatı, öfkeli mizah...) savaşın ya da ekonomik çöküşün pençesindeki ülkelerinden ayrılmanın zorluğunu aktarırlar. Mülteci olarak yaşadıkları acı deneyime ya da Batı'da ağır ayrımcılık altında yaşamının güçlüğüne tanıklık ederler. Böylece bugün kendi hikâyelerinin öznesi hâline gelir ve Avrupa'ya göç yolculuklarını- ve kimi zaman sert bir gerçeklikle- farklı bir anlatımla aktarmayı üstlenirler.

Görsel 1

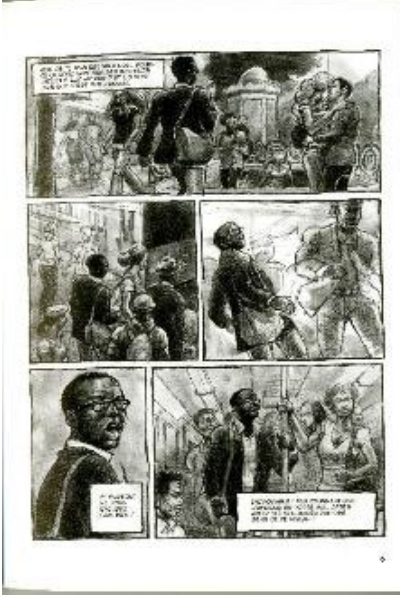

Shaun Tan, *Là où vont nos pères*, Dargaud, 2007.

Tan © Dargaud, 2021

Çin kökenli Avustralyalı çizgi romancı Shaun Tan (1974-), 2006'da ülkesini ve ailesini bırakıp geçimini sağlamak için yurtdışına giden bir babanın hikâyesini anlatmaya girişir. Tamamen sessiz olan *Là où vont nos pères* çizgi romanı, kendisini "işaretleri" anlayamadığı bir dünyada bulan bir insanın yabancılaşma ve dışlanma duygusunu güçlü biçimde hissettirir ve göçün evrensel hikâyesine dokunur.

Görsel 2

Christophe Ngalle Edimo et Simon Pierre Mbumbo, *Malamine, un Africain à Paris*, éditions Les Enfants rouges, 2009.
© Les Enfants rouges

Tıp diplomasıyla Paris'e büyük umutlarla gelen genç Kamerunlu Malamine, zamanla hoşgörüsüzlüğün ve aşırılığın içinde bulur kendini. Albümün yazarı ve çizeri, hiçbir yere ait olamayan bir karakterin huzursuzluğunu etkileyici biçimde yansıtır. Kahraman Paris'te önemsiz bir sedye görevlisidir ancak Kamerun'da kabilesinin beklentileri ona başarısız olma hakkını tanımaz.

Görsel 3

Jessica Oublié et Marie-Ange Rousseau, *Péyi An Nou*, éditions Steinkis, 2017.
© Jessica Oublié, Marie-Ange Rousseau / Steinkis / EPPPD - MNHI

Péyi An Nou, çizgi romanı BUMIDOM'un (Denizaşırı Bölgelerde Göçü Geliştirme Bürosu) tarihini, araştırmacılar tarafından yapılan çalışmaları ve bu kuruluştan geçmiş kişilerin tanıklıklarını harmanlar ve hepsini bir soruşturma hikayesi üstünden aktarır. Fransa tarihinin pek bilinmeyen bir kesitini anlatan bu albüm, aynı zamanda "kendi ülkeleri sandıkları Fransa'da sürgüne zorlanan bu Fransızlara" bir saygı duruşunda bulunur.

Görsel 4

Fabien Toulmé, *L'Odysée d'Hakim*, cilt 1, Delcourt, 2018.
(Fransızca özgün başlıkla yayımlandı.)

“Barınak bulamadan kaybolan göçmenlere” adanan bu üçleme, saatler süren söyleşilere dayanan bir belgesel anlatıdır ve Beşar Esad’ın Suriye’sinden kaçmak zorunda kalan ve bugün Fransa’nın güneyinde çiçekçilik yapan Hakim’in hikayesidir.

Görsel 5

Didier Viodé, *Yao : visa refusé*, L'Harmattan Çizgi Roman, L'Harmattan Editions, 2019. © 2019 L'Harmattan éditions.
Fotoğraf © Collections de la Cité internationale de la bande dessinée et de l'image.

Kendi kendini yetiştirmiş Afrikalı genç bir sanatçıysan köyünü terk edip Paris’e nasıl gidebilirsin? Didier Viodé (1979-), canlı çizgisi ve keskin mizahıyla, Fransa’da “kontrollü göç” söyleminin gündemde olduğu bir dönemde, o değerli vizeye ulaşmak için girişilen imkânsız arayışı anlatır.